

T A R T A L O M:

d. Sz. L.: Szórványsors. — —Theol.—: Életet életért. (Írásmagyarázat.) — Szilvásy János: Beszámoló a szórványkonferenciáról. — Vitéz Ferenc: Patak felé... Fúj a hideg északi szél. (Vers.) — d. Szabó László: Köd. — —Theol.—: Négyszemközt. — —Vent.—: Légitámadás. — d. Szabó László: Holdas esti séta. Fénykép. Vitéz Ferenc: Titok. (Versek.) — Szanyi László: A házasság metafizikai és lélektani alapjai. — —h—m—: Gesztenyék. (Vers.) — Hireink. — — Pályázat. (Lásd a címlap belső oldalán.) —

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15.-én.

Előfizetési ára: jogi személyeknek évi 10, félévre 6—P.

Előfizetés: egy évre 6, félévre 4—P. — Jelenleg pataki diákok előfizetési díja 5—P. — Egyes szám ára: 1—P.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

PÁLYÁZAT!

Az I. K. pályázatot hirdet a következő munkákra:

1. Írásmagyarázat. Szabadon választott textus 1 o. terjedelemmel.
I. díj 15 P, II. díj 10 P, III. díj 5 P.

2. Költemények, prózai munkák.
Tetszés szerinti téma és terjedelem.
I. díj 10—10, II. 6—6, III. díj 3—3 P.

A beküldött pályamunkákat 5 tagú bizottság bírálja meg. Az anyagot tetszés szerint használhatjuk fel. A közöltek még nem biztos, hogy győztesek. — A lehetőleg géppel írt jelíges pályamunkákat a Szerkesztőséghez (Ref. Theol. Ak. Int. VI.szoba) juttassuk el. — Pályázhat minden pataki diák. Minden pályamunka külön lapra írandó. — Nevezési díj pályamunkánként 30 fillér.

Pályázati határidő: 1943 dec. 5.-e.

Szerkesztőség.

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny munkatársai:

Főszerkesztő
d. Szabó László
IV. é. th.

Felelős szerkesztő:
Hegyi József
tanár.

Főmunkatársak:

Szanyi László IV. é., Jakab Károly III., Adorján József II., Hegedüs András I. é. teológusok,
Pandi Miklós, Ványay László V. é. tan. jel., Balla Viktor, Kiss E Géza VIII. o. g. t.

Híróvátvezető: Szilvásy János I. é. th.

Kiadóhivatali főnök: Komjáthy Géza II. é. th.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Főszerkesztő:
diószegi SZABÓ LÁSZLÓ

1943 október—nov. hó

Felelős szerkesztő:
HEGYI JÓZSEF tanár

Szórványsors.

A multkor este utaztam Patakra. A vonatablaknál állva néztem kifelé az éjszakába. Mindent eltakaró sötétséget láttam s a látóhatár szélén pislogó lámpafényeket. Mind egy-egy házat, tanyát jelentett, mind-mind egy-egy magyar otthont, magyar váracskát. Messze voltak egymástól, nem volt közöttük semmi más, csak a sötétség s mégis összetartozónak látszottak, mint az őrtüzek a hadrakelt sereg szélén. Egymás felé szórták fényüket, jelezve, hogy élnek ott is, vigyáznak és imádkoznak ott is.

Ez a kép elevenedett meg előttem, amikor a Soli Deo Gloria diák-szövetség szórványkonferenciáját láttam. Az északi látóhatár, Rimaszombattól egészen Máramarosszigetig, pislogó lámpácskái, fiatal magyar életek gyűltek itt össze, hogy erőt gyűjtsenek további feladatuk végzésére: világítani a peremvidéken, egymástól távol, de egymásról tudva, egymással együtt harcolni, állani a vártát, hogy a világégések között is megmaradjunk, magyarok maradjunk.

Nehéz sors a szórvány-magyar sorsa. Elszigetelten, idegenektől körülvéve kell megvívnia harcát. De ez a harc fenséges és dicsőséges sors.

Erre a harcra készültek itt a konferencia résztvevői és készültünk mi is. A szórványsors és szórvány-feladat örök magyar sors és magyar feladat. A mi sorsunk és a mi feladatunk.

Kevesen vagyunk. Csak 13 millió magyar. De ennek a 13 millió magyarnak úgy kell élnie és küzdenie, mintha tíz- és százezerszer annyian lennének! Hogy éljünk, hogy magyarok maradjunk!

Ha minden magyar hősi elszánással vállalja a szórványsors minden kötelességét és feladatát, akkor nem féltem a magyarságot. De jaj nekünk, ha egy pillanatra is ingadozunk. Ellenségeink, titkos és nyilvános ellenségeink csak azt várják, hogy a magyar látóhatár szélén levő kicsiny lámpák fénye mikor gyengül s akkor megrohannak minket, s akkor veszve vagyunk. Akkor elnémul a magyar szó, bilincsbe verik a magyar életet, magyar érzést. Akkor elpusztulunk!

Isten legyen az, aki segít minket harcunkban, kötelességünk teljesítésében, szórványsorsunk vállalásában. Nehéz sors; csak Vele és Átala vállalhatjuk: világítani, fényt hinteni, égni s ha kell, elégni fajtánkért!

d. Sz. L.

ÍRÁS MAGYARÁZAT.

Életet életért.

Textus: János 3:16.

Örök törvénye az a világnak, hogy élet csak életből él. A búzaszemnek meg kell rothadnia, hogy áldástígérő vetéssé legyen. A kalásznak össze kell törelnie, hogy kihulljon belőle a búzaszemeknek aranyzárora, a búzaszemnek össze kell morzsolatnia, hogy asztalunkon foszlós-bélű lágy kenyérré, mindennapi táplálékká váljék.

Ez a törvény igazság a mi életünkben is. A mi életünk sem élhet másból, csak egy más életből. Valakinek meg kellett halni azért, hogy élhessünk.

Ki ez a Valaki? Nézz a golgothai keresztre, Ő van rajta. Nézz életednek ezernyi csodájára, nézz a szívedbe, soha ki nem törölhető lángbetűkkel van odairva a neve. Némulj el és hallgasd a Mindenség csendjét, hallgasd a pusztító viharok tombolását, hegyi patakok zúgását, mindent elsöprő lavinák robajlását, szíved verését, mind azt suttogja vagy harsogja az orkánnál is erősebben, amire a római százados is rádöbrent akkor, amikor az Ő halálát látta: „Bizony... Isten fia...!”

Igen, az Isten Fia meghalt érttem, hogy életet szerezzen a számomra. Rabságban vergődő ember vagyok. A legnyomorultabb rabja vagyok a Sátánnak. Halálra ítélt vagyok. Csak a legnagyobb áldozat menthet meg. Csak az Istenfiú halála szerezhet életet a számomra.

S Isten nékem adta Őt. Azért, mert szeret engem. Bármilyen nyomorult vagyok, mégis szeret.

Szeret az Isten! Nemcsak előttem csodálatos ez, hanem a Mindenség előtt is. Minden azt kérdi tőlem: „Csillag-világok parányi vándora ki vagy Te, hogy a világ erői nem bírnak Veled? Ki vagy Te, hogy hegyomlások, pusztító fergetegek nem ártnak Neked? Ki vagy Te, hogy kicsinységed mellett is uralkodol? Hogy lehet az, hogy élsz?”

S erre nem tudok mást felelni, mint azt, hogy „ember vagyok, akit szeret az Isten!” Bármilyen bűnös vagyok, szeret az Isten! Hiába, hogy bántottam Őt, káromoltam nevét, szeret az Isten s ezért élek!

Szeret az Isten! Ez a néhány szó minden. Ez az élet, megtartás, ez a Holnap és ez az örökkévalóság. Szeret az Isten! Ez a teljes evangélium!

Ennek az evangéliumnak hirdetésére választott ki Isten Téged, Testvérem! Örülj, s hirdesd az egész békétlen, remegő, aggodalmaskodó világnak: „úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött fiát adta...”

A világtörténelem nagy forгатagában egyetlen egy döntő esemény van az emberiség számára: Krisztus golgothai kereszthalála. Világok elmulnak, népeket megsemmisíthet a történelem vihara. A piramisokat belepheti a por, a nagyszerűbbnél nagyszerűbb emberi alkotásokat néhány pillanat alatt tönkretelheti az ember esztelensége, de a golgothai áldozat tényét, értékét és erejét senki és semmi soha nem tudja megingatni. Nem, mert az Örökkévaló készítette az ember számára.

Szól az Ige: „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött fiát adta!” Neked szól! Alázattal, örömmel hallgasd! Amen.

~ Theol. ~

Beszámoló a szórványkonferenciáról.

A meghosszabbított vakációval kapcsolatban felvetődött az a gondolat, hogy az ország egyik vidékén konferenciára kellene összehívni a középiskolás ifjúságot. A határozat Patakra esett. Megtörténtek az előkészületek. Így aztán már október 11-én este megjelentek a konferencián részt venni szándékozók.

A hivatalos időtartama 12—17-ig tartott. 12-én, kedden reggel kezdődött áhitattal az imateremben, amelyet Darányi Lajos lelkipásztor tartott. Isten segítő kegyelmét kérte a konferenciára és résztvevőire. Minden reggel áhitattal kezdődött a napi munka, amelyet este áhitat zárt be. Dél előtt 8 órától 11 óráig a rádióiskola helyett neves pataki tanárok tartottak órákat. Az órák után előadásokat hallgattak a konferenciások, ezeken már a theologus ifjúság is szép számmal vett részt. Az előadásokat részint meghívott előadók, részint pataki tanárok tartották.

Első előadást Dóczy Antal ózdi lelkipásztor tartotta meg „Látható és láthatatlan társaim a szórványsorsban“ címmel. Nagyon sok értékes gondolatot tartalmazó beszédjében igen közelről érintő kérdéseket világított meg. Különösen a külföldön élő magyarok helyzetét ismertette. Elmondotta, hogy a szórvány magyarság olyan, mint az egyedül álló fa, éppen ezért, mint a fának gyökereket kell eresztenie. Keresnie kell a szórvány magyar társaságát, össze kell kapcsolódnia a nagy tömb-magyarsággal, de legfontosabb az élő Istennel kötött szövetsége a református egyházon keresztül. Igen fontos volna, — említette a továbbiak során — ha a diákok alkotnának egy szervezetet, melynek az volna a célja, hogy a szórvány magyarokat gondozásba vegye. A legnagyobb közösség — mondotta — a communio Sanctorum, amelybe a hívő magyarság is bele kell, hogy tartozzék.

Másnap Varga Imre rimaszombati lelkipásztor előadását hallgattuk meg, melynek címe: „Falat falazni és állani a törésen“. Különösen arról beszélt, hogy milyennek kell lenni a szórvány-munkásnak. A szórvány munkás csak népi magyar lehet. A szórvány-munkásnak jól kell ismernie a nemzetiség nyelvét, történetét és életét. Fel kell készülnie a szórvány munkára, nem szabad türelmetlennek lennie, mert amint eddig együtt éltünk nemzetiségeinkkel, minden valószínűség szerint együtt fogunk élni ezután is. — A végső megoldást Isten ígéjében kell keresnünk, mint ahogyan Varga Imre is rámutatott. A végső megoldás Máté ev. 9:36—38. vers.

Csütörtökön dr. Szabó Zoltán theol. professzor, országgyűlési képviselő tartotta meg előadását „Nemzet test és szórvány sejt“ címen. Beszéde elején fejtegette, hogy Isten szervezi és érleli a népet nemzeté. Isten nem ismeri az emberiséget. Isten népet és népeket ismer. A nemzetnek lelke van. A továbbiakban a nemzettest állapotát fejtegette a következő képekben: távlati kép, foglalkozás, kereseti viszonyok, nemzeti kérdések és térszínelosztás.

Rámutatott arra, hogy a helyzetet súlyosítja az, hogy a határainkon túl nemzetiségeink fajtestvérei élnek. Országunk, ez a népfaj tekintet-

---

ben tarka terület, Középeurópa legkritikusabb helyén fekszik. A települési elsőség fölötti vitának döntő gyakorlati jelentősége nincs, eltüntetni ezzel a nemzetiségeket nem lehet.

Rámutatott arra is, hogy melyek a megoldások: asszimiláció, vigyáznunk kell azonban vele. Erőszakosan nem lehet elintézni, nem szabad túlságosan gyorsítani sem. A második megoldás a természetes szaporodás. Itt rámutatott a környező államok szaporaságára.

Fáj a szórvány probléma: él és dolgozik az organizmus. Ha soha sem fája: halálos lenne. Ha kevésbé fája, gyógyulásra és egészségre mutat.

Csütörtökön este érkezett meg dr. Pataky Tibor miniszterelnökségi államtitkár úr a konferenciára. Értékes előadása nagy hatást váltott ki mindnyájunk lelkéből. Pataky Tibor édesatyja Patakon végezte iskoláit. Gazdag beszédéből hadd álljon itt néhány gondolat:

... „Meggyőződésemm, hogy elmúlnak a bajok, mert erők vagyunk és egymás kezét fogjuk“...

... „Tárgyilagosan és aprólékosan ismerjük meg a problémáinkat. Haladni kell. Nem tehetjük meg, hogy olyan ábrándképek után szaladjunk, amiket nem mi szóttünk“...

... „Ne azt nézzük, hogy mi kell, hanem azt, hogy mi van“...

... „Istenbe vetett alázatos, de öntudatos hittel kell a szórványkérdést elintézni. Akinek az a véleménye, hogy a magyarság húzódjon vissza a trianoni határok közé, az felejtse ki magát a magyar nemzeti közösségből“... — Beszéde folyamán említette, hogy mit adunk a nemzeti ségnek: jogi és társadalmi egyenlőséget.

Mit kívánunk tőlük: abszolút lojalitást.

... „Álljunk helyet a vártán, bízzunk Istenben, mert velünk van és velünk leszen. Így legyen!“...

Az utolsó összefoglaló előadás dr. Enyedy Andor püspök úr előadása volt. Szombaton délben érkezett meg. Az állomáson várták a theologiai professzorok, a konferencia résztvevői és a teológus ifjúság.

Előadásában, amelynek címe: „Az egész magyar látóhatár“, többek között ezeket mondotta: A magyar fajnak sorsa kezdettől fogva a katonáskodás volt. Ennek a tevékenységének teljesítésében számbelileg fogyott, pusztult, amíg más nemzetek szaporodtak, növekedtek s gazdagodtak. Ugyanez a magyar sors ma is és ez a mi sorsunk is. Vigyáznunk kell azonban, hogy a nemzetnek ez a rettenetes pusztulása. eltékozlása ne emelkedjék tovább... Vannak magyar bűnök. A gőgre, egymás lenézésére való hajlam, mindenféle viszonylatban. Bennünk van az úrhatnáság, bennünk van a tétlen álmodozás patópálijmusa. Ezek ellen fel kell vennünk a harcot. Fajtánkat együtt kell szeretnünk ugyan a bűnével, de nem szabad a bűnét szeretnünk. Igyekeznünk kell bűnéből kivenni. A magyar bűnök ellen mindenki elsősorban saját magában folytasson küzdelmet. Vannak azonban magyar erények is, amelyeket nekünk magunkban ápolnunk kell. Ilyen magyar erények a lovagiasság, emberiség, gyermeki kedély, nyíltság. Ezeket minden erővel ápolnunk kell...

Fajtánknak fájdalmas hasadásai vannak felekezeti, politikai, társadalmi, világnézeti alapon, amelyek a romlásba vezetnek. Ezek felett a

---

szakadékok felett építeni kell a magyar egység várait, még ha egyelőre légváraknak látszanának is! . . .

Mi, akik éltünk Nagymagyarországban, nem tudunk lemondani az egész Magyarországról. Mindig magunkban hordjuk a Tátrát, a Délvidéket, Dél-Erdélyt, a Bánátot és arról sohasem fogunk lemondani. De a magyar fiatalságot is kötelezi a magyar név! Magyar vér öntözte az egész ország minden talpalatnyi földjét. Csak a nemzeti génusztól lehet várni a magyar állami élet fenntartását.

Beszéde folyamán ismertette, hogy milyen legyen az otthon. Legyen az otthonnak lelki háttere, sugározzon fényt és meleget. Nagyon fontos tanácsot adott, hogy hogyan viselkedjünk ebben az óriási világégésben. Meg kell becsülnünk a magyar multat, élni kell a magyar jelent, küzdeni kell a magyar jövőért, fontos azonban, hogy ez a mi lelkiségünk szerint történjék!

Beszéde végén mondotta, hogy a látóhatár szélén ott ragyog a magyar Bárány trónja. Boldog az, akinek odáig tart a látóhatára, hogy mindig látja a Bárány trónját és ott látja azokat, akik a Bárány vérében megmosták ruháikat.

Délután értékes előadásokat hallottunk a tehetségkutatásról és a népi zenéről. Este pedig közös ének- és nótaórák voltak.

Pénteken este dr. Soós Géza S. D. G. elnök toborzó beszédének hatására theologusaink közül is sokan léptek be a szövetségbe.

A konferencián kb. 50 ifjú és leány vett részt, nagyjából a felvidéki iskolákból. Megtekintették Patak nevezetességeit és vasárnap a bodrogkereszturi üdülő-telepet látogatták meg. Hisszük, hogy lélekben megerősödve és hitben meggazdagodva tértek vissza otthonukba, hogy otthon Isten Igéjének fényénél vezessék szórványsorsban élő testvéreinket.

Szilvásy János I. é. h. h.

K Ö D.

Megborzongott. A nedves, ködös levegő befurakodott a ruháján keresztül a testéig. A köd, ez az útált, opálos, tejszerű rém, mint valami óriás polip folytogatja testét és lelkét.

A folyó felől jött a köd, hogy orvul, alattomosan legyőzzön mindenkit. Körülfogja az embert, mint vadat a csapda s nem ereszti. Szürkévé, fehéresszürkévé kommunizál mindent.

Imbolygó árnyak jelzik csak, hogy emberek járnak az utcákon.

Két égő lámpa is csak halvány fénnel imbolyog feléje. Hivogatóan inteket. S ő elindul a fény elé. — A fény hirtelen erősödik. Az agyáig hasít. A köd helyett vakító fényességet lát. Aztán semmit . . .

(A fékek sikoltva fogják le a kocsi sebességét. A kerekek alatt ott fekszik sápadt arccal, szája szélén egy keskeny vércsíkkal a halott.)

Mentőkocsi szirénája bűg . . . Késő. Nem lehet segíteni rajta. Meghalt. Odadobta magát az autó elé. Öngyilkos lett. „Tettének oka ismeretlen” — közlik majd holnap az újságok . . .)

. . . a köd, a gomolygó, gyilkos köd mindent befed, élőket és holtakat egyaránt . . .

d. Szabó László.

PATAK FELÉ... ●●●

Lassan, méltóságteljesen indult el a vonat a regeteruszkai állomásról Ujhely felé.

Benne egyszerű, szürke emberek ülnek, férfiak, asszonyok, gyerekek vegyesen, s valami szomorú éneket dúdolnak. Búcsún voltak, most jönnek Kassáról.

Mikor belépek nagy csomagommal, egy pillanatra elhalkul az ének. Nem beszéltem senkivel, nem mondtam senkinek, hogy ki vagyok és hová megyek, s mégis tudták... látták...

Az ének ismét megcsendült, s örök refrénként hangzott: „Mária se-gits meg, Mária ne hagyj el...“ Elgondolkoztam... Valamikor másképp énekeltek ezen a vidéken... Valamikor Krisztus volt az oltalom, Krisztus volt az erősség... és valamikor Magyarországnak hívták azt a darab földet, amelyen átrobog most a vonatom...

Ma sápadt, szomorú emberek állnak meg a vasútmenti földeken és szívszorongva várják, mikor robog el szemük előtt a csukottablakú fekete vonat, egy kis darab a drága Magyarországból... Nem integetnek felé; nem szabad... csak szemmel kísérik a robogó alkotmányt és ezerszer boldognak mondják a rajta utazó embereket...

Az ének egyre szól még... És jólesik hallani most... Magyar énekkel telik meg a levegő az „Idegen“ földön... Ha nem is reformátusul, de mégis magyarul énekelnek...

A kocsiiban talán csak az én ajkam volt néma, de szívem mindenkiénél hevesebben dobogott... Én szomorúan, daltalan szívvel mentem Patakra... Mentem, hogy megtanuljak énekelni... Patakon... Krisztustól... Krisztusról... magyarul...

... majd egyszer elindul Patak^{*}ról a sok száz hitvalló magyar pataki diák a szélrózsa minden irányában, hogy visszavegye az elveszett örökséget... elindul, és a fergeteg zúgását, bilincsek csörgését, ágyúk bömbölését és az „Ave Maria“-kat is túlharsogja majd diadalmas éneke: Erős várunk nekünk az Isten...! *Vitéz Ferenc III. é. th.*

Fúj a hideg északi szél...

*Fúj a hideg északi szél
Itt, a kopár tájak felett,
S kékre marja a magasban
Felhős, borús magyar eget...*

*Fúj a hideg északi szél...
Sírnak-rínak a faágak,
Fölöttük a kóbor varjak
Keseregve messze szállnak...*

*Fúj a hideg északi szél...
Rab magyarok sóhajtása
Tán e vészes, vad fergeteg,
Mely a rabság láncát rázza...!?*

*Vitéz Ferenc
III. é. th.*

N É G Y S Z E M K Ö Z T .

Mult számunkban ezen a helyen arról írtam, hogy a Pataki Diák megfáradt, nem lelkesedik többé s nem akar álmokat álmodó fiatalság lenni.

Néhány kedves olvasónktól levelet kaptam s azokban azt mondták, hogy ez a kérdés nem speciális pataki probléma, hanem általános tünete a mai magyar ifjúságnak. Kétségbeejtő dolgokat mondtak el. Baj van s ha nem segítünk rajta, elveszünk. Fel kell ébrednünk, s meg kell látnunk a hibáinkat, ha élni akarunk!

Próbáljuk meg kivizsgálni az okokat, amelyek ezt az ijesztő jelenséget létrehozták. Ha tisztán látjuk a baj gyökerét, talán könnyebb lesz megtalálnunk a segítés módját is.

Az egyik ilyen hiba, amely az ifjúságnak a legjobban fáj, az idősebbek korlátlan uralma az ifjak felett. Félre ne értsen senki. Nem azt mondom, hogy félre az öregekkel s ne tiszteljük őket. Isten ments! Szükség van az idősebbek tapasztalataira, segítségére, mérsékelésére. (De mérsékelésre s nem meggátlásra!) Túl nagy a tekintélyuralom nálunk. Elképzelhetetlennek tűnik az, hogy egy 24—30 éves fiatalember alkalmasabb lenne sokszor a vezetésre, mint az idősebb emberek. Nálunk a kor s nem a tudás s rátermettség számít! Pedig a fiatal előnye, behozhatatlan előnye a töretlen hit s lendület. Az ifjúság nem fél a lehetetlennek látszó feladatoktól, csak engedjék, hogy megpróbálja. Valakinek sikerülni fog a „lehetetlen“ is. Talán az elsőnek nem, de a másodiknak, vagy harmadiknak igen. Jó lenne, ha egyszer már nem hallanánk, a ki ugyan nem mondott, de lépten-nyomon harsogó: fiatal vagy, nem érthetsz hozzá, hagyd az idősebbekre! Igen fiatal vagyok! Büszke vagyok arra, hogy fiatal vagyok, fiatalos erővel, lelkesedéssel, elszántsággal s sokszor ugyanannyi, vagy több tudással, mint az öregek! Nem elcsépett, elvetendő frázis ez: helyet a fiataloknak! Ne minden helyet, de mégis helyet!

Ha egy nemzetet csak az öregek vezetnek, azt jelenti, hogy a nemzet megvénült, halálra készül. Mi pedig élni akarunk!

(Csodálkozol T. G. kedves olvasó, hogy koravén az ifjúság! Ha nem engedik, mint ifjút érvényesülni, kénytelen felvenni a „vén“ szerepet. Pedig Te is látod, mennyire nem illik rá!)

Az eddig elmondottak nem azt jelentik, hogy most máról holnapra adjuk át a fiataloknak a vezetést. Távol legyen! A mai fiatalság (1915—1930-ig) sohasem lenne jó vezető s csak anarchiához vezetne. Hogy mi az oka, azt egyszerre elmondani nehéz, csupán egyet emelek ki: a mai fiatalság alapok nélküli fiatalság. Hiányzik nála a teológiai és filozófiai alapozottság. (Ne hidd, kedves Olvasó, hogy haza beszélek, hiszen sohasem szerettem a filozófiát!)

A fiatalság, mint mindig, ma is egyéniségre törekszik. (Általános emberi törekvés, de főként a fiatalságot jellemzi.) De ebben a törekvésében kellő irányítás nélkül, tévútra téved s egyeddé válik.

Az egyéniség a közösségivé vált ember, mint ilyen a közösségben, a közösségért él, dolgozik s emelkedik később mint vezető a közösség felé. Ez lenne a helyes út.

Ezzel szemben mi a helyzet? A mai ifjú örök ifjúi világmegváltó terveivel vezetni akar úgy, hogy maga nem tagja a közösségnek. Elzárja magát a közösségből jövő hatások elől. Zárt egységet, egyedet alkot. Mint ilyen, amellet, hogy a közösséget gyengíti, képtelen arra, hogy vezessen, hiszen nincs is joga hozzá, mert nem tartozik a közösséghez, nem tartja magát lényegileg azonosnak a közösséggel.

Azt mondják, hogy a magyar egyáltalán nem nyáj nép. S ezt büszkélkedve mondják, pedig magyar szempontból ez bűn! (Nem akarom elmondani, azt a közismert tréfát, hogy mi egy, két, három magyar!) Kell egy bizonyos fokú, úgynevezett „nyáj-tempó.“ Kell a közösségi érzés, a közösséghez tartozás, a közösség gondjának-bajának magunkban való orrdása. Kell a közösség, hogy az tegyen meg vezetőjévé, mint egy arra alkalmas közösségi tagot, akiben sürítve látja mindazt, ami őt jelenti.

Először tehát a közösség tagjává kell lennünk, hogy aztán a közösség vezetőjévé lehessünk! Nemcsak külsőleg, belsőleg is a közösséghez kell tartoznunk.

(Ez nem minden, sokkal több oka van, csak két kirívó okot kaptam elő úgy ötlet-szerűen. A többiről (gazdasági, nevelési stb.), Deo volente majd a következő számunkban beszélgetünk tovább. **De beszéljessünk s ne csak én beszéljek!** Nem hiszem, hogy ez a kérdés ne érdekelné mindnyájunkat, hiszen a jövődőről van szó! Több szem többet lát!)

—Theol.—

Légitámadás.

Sok mindent lát, sok mindent hall az ember a vonaton, azért is szeret úgy utazni. Ezt a történetet is ott hallottam Patak és Miskolc között a vonaton.

Mikor Patakon felszálltam a vonatra, két idősebb katona mellett kaptam helyet. Általában szeretek hallgatózni a vonaton, szeretem hallgatni az idegen emberek problémáit, amelyek ugyanolyanok, mint az enyém, így most is figyeltem beszélgetésükre.

Az egyik katona, az első világháborút is megjárt idősebb magyar, a frontról jött hazafelé. A másik, a fiatalabb, valamelyik itthoni helyőrségből ment szabadságra. Azt hiszem, valamelyik elmaradt korosztályhoz tartozó póttartalékos volt. Mindketten Kúnságiak.

A literekben mérhető jókedv elég magas fokon tombolt bennük már, amikor ezt a beszélgetést folytatták:

— Hát légitámadást kaptak-e? — kérdi az itthon levő.

— Mán hogyne kaptunk volna, mikor kaptunk. Hármat is.

— Oszt milyen az? — firtatja kíváncsian.

— Hát tudja, O.-nál voltunk, az egész század az úton, a város szélén. Egyszer csak zúgást hallottunk, hát a fejünk felett ott szálldos egy

---

csomó bolsi repülő. Mink meg bevágódtunk az árokba. Én egy vastag fa mellé álltam.

— Oszt bombáztak is?

— Először csak géppuskával tiszteltek meg minket, de aztán jött a csomag is.

— Sok-e?

— Hát ledobtak vagy százat!

— Százat? — ámul el a kérdező.

— Ugy ám! vagy százat! Csak úgy hányták föl a földet az égnek, majd megsiketültünk a robbanásoktól. A repesz meg úgy serreget körülöttünk, mint a jégeső. A tizedes urat el is találták vele súlyosan.

— Hát kend nem félt-e?

— Mán hogy a fenébe ne féltem volna! A robbanások, meg a repeszek úgy rázogatták a fát, aki mellett álltam, hogy attól félttem, megcsap valami — gally!

— *Vent.* —

Holdas esti séta.

Kart a karba öltve,
játékosan összedőlvé
sétáltunk az este.
A lépésünk alig koppant,
szívverésünk összedobbant,
lelkünkkel egymást keresve
sétáltunk az este . . . . .

Csodálatos szép este volt . . .
Szívünkben ezer vágy dalolt . . .

. . s ránk nevetett teliszájjal
szerelmeseknek öreg cinkosa, a Hold.

Fénykép.

Csak egy papírlap,
rajt' fehér s fekete színek . . .
s mégis drága nékem . . .
egy fénykép ez,
a Tied . . . . .

d. Szabó László

T i t o k.

Keresem, kutatom, de nem találom . . .

Titok . . .

Titok az élet,

Titok a halál,

Titok az álm . . .

Titok . . .

Titok a szived,

Titok a színed,

Titok a szemed

Titok a kezéd,

Titok az ajkad,

Titok van Rajtad . . .

Titok van itten,

Titok van ottan,

Titok van itt benn . . .

Titok, Titok, Titok . . .

Titok az Isten . . . !

Titok, Titok, Titok . . .

Titok minden és

Titok mindenki . . .

Milyen jó mégis

Titok-nak lenni . . . !

Viléz Ferenc
III. é. th.

A házasság metafizikai és lélektani alapjai.

„És formálta vala az Ur az embert a földnek porából és lehelte vala az ő orrába életnek lehelését, így lón az ember élő lélekké...¹⁾
„Teremté tehát az Isten az embert az ő képére... férfiúvá és asszonnyá...²⁾ — „... és lesznek ketten egy testé...³⁾

I. Isten teremtett: és megszületett a teremtés jellemzője: a viszony.

Isten amikor teremtett, hivatását teljesítette. A hivatás és teremtés tehát korelatívek. — A teremtés és a viszony szintén. — A viszonyt ez a teremtő hivatás jellemzi.

Minden viszony, legalább két létezőnek a viszonya. Az nem szükséges, hogy az egyik alárendeltje legyen a másiknak, de természetes. A teremtés viszonyára jellemző az, hogy az alkotó a teremtő hivatást is tovább adja a viszonyba élőknek.

Istén teremtésének első mozanata, hogy viszonyt teremt „az ember“ és Önmaga között. A második az, hogy e viszony keretén belül egy másik viszonyt hoz létre: a Férfi és Nő között.

Isten a maga teremtő hivatását „az ember“-nek, mint Férfinak és Nőnek adta át. A Férfi és a Nő közötti viszony meghatározója ez a hivatás: „az ember“ hivatása: teremteni. A Férfi és a Nő, ebben a közöttük Isten által rendelt viszonyban teljesítik teremtő hivatásukat. Ez abban a pillanatban valósul meg, amikor a Férfi és a Nő szintézisben találkoznak: „lesznek ketten egy testé,“ vagy a mi nyelvünkön: „emberré“ lesznek.

Ez a viszonyban élés „an sich,“ mint isteni rendelés: állandó és megszakíthatatlan. Az időben és a térben ez a viszony a házasságban prolongálja magát. A házasság tehát nem más, mint a Férfinek és Nőnek egymással való viszonyban élése, azért, hogy Istennel való viszonyuk meghatározóját: a továbbteremtés hivatását ebben a viszonyban megvalósítsák.

II. Minden viszonynak alapja egy bizonyos hiányérzet.

Amikor Isten „az embert“ férfiúvá és nővé teremtette, mindkettőbe beoltotta a hiányérzetet. Ez a hiányérzet lett alapja a Férfi és a Nő között fennálló nemi különbségnek.

A nemi különbség tehát Isten akarata. Mint ilyen nem lehet rossz, sőt szent. Magasztos eszköz, amivel az ember életét „örök“-ké teszi.

A házasságnak döntő meghatározója a nemiség. A házasságon keresztül pedig meghatározója és átfőmálója a Férfinek és a Nőnek.

A házasság ennek alapján tehát nem más, mint a két nem teljességre jutásának színhelye.

Az embert a „föld porából“ teremtette Isten és „életnek lehelletét“ lehelte belé. Örök és az emberi életre jellemző dualizmus. Nem lehet kiküszöbölni, de nem is szabad, mert soha meg nem értenénk a viszonynak azt a légkörét, amely a házasságban fennáll. Ez a légkör a vágy légköre. Jellemzője, hogy testi és lelki, tehát a testé is és a léleké is. Mindkettő teljességre vágyik.

---

¹⁾ Gen. 2:7. — ²⁾ Gen. 1:27. — ³⁾ Gen. 2:24.

A test vágya a szerelemben, a lélek vágya a szeretetben valósul meg. Azok az erők tehát, amelyek a két nem viszonyát, egymásfelé mozgását meghatározzák: a szerelem és szeretet.

A szerelem: a házasság érzelmi alapja, amely tisztán biológiai, tehát az ösztön-élet törvényeivel határozhatók meg. A szeretet az a transzcendens, isteni valóság, amely itt e világban szilárdságot és erkölcsi jelleget ad a két nem egymáshoz való viszonyának.

Házasság nincs szerelem nélkül. Alap, ami nélkül létre sem jöhet. De nincs szeretet nélkül sem, mert ez szentesíti. Azonosítani sohasem lehet a kettőt. Jóllehet vannak közös vonásaik, pl. az a mámoros vagy kikristályosodott bensőség, amely mindkettőben elképzelhető.

A szerelem a jövőt akarja biztosítani. A szerelem örökkévalóságra törés. A szerelem önmagát prolongálja a halhatatlanságra. Többet jelent ez az emberi életben mint az élet szeretete: mert ez maga a rajongó, önző életszeretet. Lehetőségei: az emberi élet lehetőségei, de magukon túl utalnak: az örökkévalóságot sejtetik velünk.

A szerelem a maga lehetőségeit kihasználja. Összetudja kuszálni az életet. Hősöket teremt és gyávákká alacsonyít. Szótárában a legundokabb „emberi“ kifejezésektől, a legmagasabb vallásos fogalmakig minden megtalálható: tud „imádni,“ „üdvöt adni“ és „üdvöt kérni.“ A szerelmes ember számára „kegyelem“ és „mennyország“ a szerelem.¹⁾

A szerelem hatalom és az ember ki van szolgáltatva neki. „Bolondságra, merészségre ösztökél, míg egy napon aztán eltűnik a hamis fény s ottmarad a lapos mindennapiság.“²⁾ A szerelem, mert végtelenre törő, minden eszközt megragad: csal is: önmagáról elhiteti, hogy társat keres. Pedig önmagát keresi. S önmagát keresi. (Az eset-utáni ember a szerelemre is rányomta a maga bélyegét.²⁾

A szerelem csak magáról akar tudni. A szerelem csak magáénak akar tudni. A szerelemben az egymás bírása a domináns. A szerelem viszonyában tehát csak két személy lehetséges. A viszony mint ilyen tehát kizárja a szerelem pillanatában a harmadikat. A szerelmet tehát megosztani nem lehet. A szerelem életformája a kettesben-lét. A két személy, a két nem, mint két polár csak együtt egész: s ebben a két pólus között feszülő, biológiai alapokkal bíró szerelem történése mellett, vele párhuzamosan pereg le a rajtunk kívüli gyökerekkel bíró szeretet.

Ha az Új-Testamentum nyelvén szemlélem ezt a két fogalmat, ami egy testté teremt, úgy ott finomabban különböztetve, mély lényegi különbséggel találok értelmüket. *eros* és *agapē*. Az előbbi Platoné, az utóbbi Pál apostolé. Az utóbbit emelem ki.

A felebaráti szeretet nem teljesen fedi, „A szeretet hosszútűrő, kegyes; a szeretet nem irigykedik... nem kérkedik... nem fuvalkodik fel... nem cselekszik éktelenül... nem keresi a maga hasznát... nem gerjed haragra... nem rója fel a gonoszt... nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal... mindent elfedez, mindent remél, mindent eltűr és... soha el nem fogy.“ A szeretetről ennél tökéletesebb definíciót adni nem lehet.

¹⁾ Schopenhauer: Szenvedélyes szerelem. Bevezetés.

²⁾ Kayserling: Könyv a házasságról.

A szeretet felelős: akaratának tárgya tehát mindig a másik akarata. Tettei, célja mindig át van szöve a másik érdekével. Nem cselekszik oktanul. Igazságos: ítéletében sohasem az én, mégcsak a más sem domináns, mindig egy, a rajta kívüli érték a döntő. Nem féltékeny, tehát nem önző, mert szeretetének jutalmát nem szeretete tárgyától várja, hanem Istenben hiszi. Tudja, hogy nem részese minden birtoklásnak, véglegesen csak Isten bír mindent. Ezért a szeretet türelmet, nyugalmat és erőt ad.

A hívő jellemes ember: mély ember. Szeretete tehát mély és bensőséges. Az egész embert szereti. A szeretetben tehát az egész ember szereti az egész embert. A szeretet nagylelkű: az elhagyatottat jobban szereti, mint a körülrajongottat. A szeretet önfeláldozásra is képes: tud lemondani. A szeretet mindig vértanúsággal jár. S ez kiemeli a földi régiókból és transzcendens magasságokba emeli. A szeretet otthona és szülőhazája nem e világ. Túl az érzéken keresendő. A szeretet „felülről jön“. Ott lelhető fel, ahol Isten megjelent lelkével. Ott ver hazát, ahol Krisztus „szertejárva“ legyőzte az önzést. A szeretet tehát isteni: s Krisztusban szállott alá. A világ nem érti meg. Kineveti, gúnyolja, szemenköpi, megostorozza és végül keresztrefeszíti. De a szeretet vállalja a keresztet.

III. A házasság lélektani mozzatát látva, még egy kérdést kell tisztáznunk: Mi a viszonya a szerelemnek és a szeretetnek a házasságban? Hogyan épül ki ezeken a metafizikai és lélektani alapokon a házasság Isten által rendelt erkölcsi renddé?

A szerelem a házasság felé és házasságba sodor. A szeretet szentté motíválja azt, ami bűnös, ami az „esetből“ fakadva bűnössé lehet. — A szerelem a házasságra mint életformára mutat rá, amiben élhet és ennek az életformának tartalmát ad a családban és a gyermekben. A szeretet megtanít arra, hogy ezt az életformát alapnak tekintsük arra, hogy kiépítsük belőle „Krisztus testét“. A szerelem bezár a házasságba: a gyermekben egyént teremt. A szeretet egy nagy világba kapcsol be: mindent és mindeneket az Urba. A szerelem otthont teremt a házasságnak itt e földön. A szeretet istenországa felé mutat. A szerelem és szeretet harcában a házasság két személyének olyan szintézise lesz, amely alapjait az Abszolútumban, tehát Istenben bírja. A keresztyén szeretet tehát képessé teszi a férfit és a nőt arra, hogy egységük, az „új ember“, Krisztuson át Istennel egyesülhessen, amely közösség kizárólagos és végleges.

A szeretet tehát motíválja a szerelmet. Formálja, magához hasonlóvá akarja tenni. Másítja. Megújítja. Tisztítja. Ha a szerelem a házasságban, a családban és a gyermekben a maga szükségleteinek kielégítését megtalálja, figyelmeztet a lélekre. A szeretet tehát újjászüli a szerelmet. Megtanítja arra, hogy az éppen olyan életmegnyilvánulás, mint a többi, de rajta keresztül Istent dicsérni és szolgálni éppen úgy lehet, mint a többin.

A szeretet a házasságban a nagy nevelő, ami lefaragja mindazt a sürgétést és önzést, amit a szerelem diktál s türelemre, önnegtadásra és önzetlenségre nevel. A szeretet igazi szerelemmá teszi a szerelmet.

A házasság viszony. Isteni hivatás él tovább benne. S hogy ez a továbblépés igazi irányban, az erkölcs megvalósulásában történjen, annak útmutatója a szeretet.

Szanyi László.

Gesztenyék.

Kicsi pad a ligeti fák között,
mely magába szívta álmunk, örömünk,
Érintetlenül s lehunyt szemekkel
vár. Csak miránk vár, ha jövünk.
Lábunk egy ütemben lép
az őszi levelek sárgult testein . . . ,
itt-ott gurul egy barna gesztenye . . .
S a cipőd, Édes, kíméletlen rüg bele . . .
Egymásra se nézünk. Tudjuk jól,
ez a pad a miénk . . . szövetségesünk.
Letörlöd, leülünk s nem tudom, miért,
egy földobott buti kis gesztenyén
csak összeakad a kezünk . . .

Pardon I hisz véletlenül . . . . .

—h—m—

HIREINK

Dr. Enyedy Andor a tiszáninneni egyházkerület püspöke október végén felvidéki körutat tett. Kíséretében volt dr. Szabó Zoltán egyházker. főjegyző, orsz. gyűlési képviselő, theol. professzor.

Dr. Nagy Barna theol. tanár úrénál örvendetes családi esemény történt. Kislányuk született. Gratulálunk!

A szokásos szombatesti bibliakörök november 6-án indultak meg. A bibliakörökön összegyűlt perselypénzt ez évben is a szegilongi templom építésére fogjuk fordítani.

Örömmel jelentjük, hogy az első osztályba annyian iratkoztak be, hogy három osztály megnyitására volt szükség.

Theológiánkra újabb első éves iratkozott be. Végh Ernő. Miskolcon érettségizett.

Vallásoktatói konferencia volt Sárospatakon október 26—27-én. A konferencia első napján a főiskola tanácstermében voltak a megbeszélések, második nap pedig az alsóhatárban lévő Dorkó-tanyán volt mintatanítás. A püspök urat, aki a konferencián jelen volt, a templom ajtóban Váróczy Endre köszöntötte.

Szüreti vakáció volt október 21—25-ig. Teológusaink legnagyobb része hazautazott.

Az október 31-iki ünnepélyt bensőséges keretek között ülte meg a sárospataki reformátusság. A délután 5 órakor tartott ünnepélyen dr. Zsíros József theol. professzor mondott ünnepi beszédet. Igét olvasott és imádkozott Darányi Lajos lelkipásztor. Ezenkívül énekszámok és szavalatok tették változatossá a műsort.

A magyar református diákság „Soli Deo Gloria” szövetsége október 12—16-ig szórvány konferenciát tartott Sárospatakon. A konferenciára az északi peremvidék diáksága gyűlt össze, hogy élet kérdéseit Isten Igéjének fényében vegye vizsgálat alá. A konferencia elnöke dr. Szabó Zoltán orsz. gyűlési képviselő, egyházkerületi főjegyző, theol. professzor volt. Előadásokat tartottak Dóczy Antal, Varga Imre, Szabó Zoltán dr. A konferencia záró előadását dr. Enyedy Andor a tiszáninneni református egyházkerület püspöke tartotta: „Az egész látóhatár” címmel.

A sárospataki „Hangya” elnöki székébe Hodossy Béla ny. tanítóképzőintézeti igazgató halála után dr. Gulyás József c. gimnáziumi igazgató, egyetemi magántanár került.

A nyár folyamán az Orsz. Nép és Családvédelmi Alap támogatásával felépült egy 10 személy befogására alkalmas internátus. Az új internátus a hősi halált halt Kormányzóhelyettes úr nevét viseli. Felügyelő Ruskay András gimn. tanár, segédfelügyelő Adorján József II. é. h. h.

A szokásos cserediákság az idén is meg volt. Theológiánkról Pápára Bányai István IV. é. és Jakab Károly III. é. h. h. mentek helyükbe jöttek Dusza Pál és Dékány Endre II. é. hittanhallgatók.

Internátusi felügyelők lettek a teológusok közül a Kis internátusban Szebeni István III. é. h. h. és Bodnár Lajos II. é. h. h. Hortvay-internátusban Vidits György III. é. h. h. és a vitéz Horthy István-internátusban Adorján József II. é. h. h.

Dr. Godál Gyula értékes pedagógiai szemináriumot tartott a tanítóképzőintézetben. Jelen voltak: dr. Tomcsányi Boldizsár tanügyi főtanácsos, vitéz Füzeses Sándor főszolgabíró, Berceze Andras vármegyei népművelési titkár, Tárczy Árpád gimn. és Egey Antal tanítóképzőintézeti igazgató, Salamon József r. kat. plébános, Pintér Andor g. kat. esperes, Csapkay Zoltán főhadnagy és sok más zemplénavarmegyei tanító és tanítónő. A tanfelügyelő beszéde után Sáfár Józsefné ref. tanítónő és Ipolyi Mihály g. kat. tanító tartott mintatanítást.

A gimnáziumban a tanítás november 3-án szerdán háromnegyed 8-kor hitattal kezdődött. Végezte Bódy Dénes vallástanárr. Az ünnepélyes évnyitás november 7-én volt, Tárczy Árpád közigazgató évnyitó beszéde után Szabó Gyula gimn. tanár, Angolinternátusi igazgató tartotta meg székfoglaló értékesítését. Majd Janka Károly főiskolai oktatók intézett buzdító szavakat az ifjúsághoz.

A vajai konferencián, amely 6—9-ig tartott, theológiánkról három ifjú vett részt. Visky László IV., Lakó János II. és Végh Ernő I. é. h. h.

Dr. Maller Sándor gimn. tanár tényleges katonai szolgálatát teljesíti.

Somogyi Zoltán és Ruskay András gimn. tanárok, akik a nyáron katonai szolgálatot teljesítettek, leszereltek és megkezdtek a tanítást a gimnáziumban.

A tanítóképzőintézet „Comenius“ önképzőköre november 6-án tartotta alakuló gyűlését, melyen a tisztkart is megválasztották. Elnök: Pandi Miklós V. é., főtitkár: Ványay László V. é., titkár: Csizmadia Ernő IV. é., főjegyző: Polonkai Imre V. é., jegyző: Cseke László IV. é., pénztáros: Réti András V. é., háznagy: Bárány Albert V. é. tan. jel.

Diák-bolt nyílik a kis-internátusban. Mivel a gimnáziumban épített kis pavillon, ahol a diákság tízpercekben cukorkát és péksüteményt vásárolhatott, kicsinynek bizonyult, az igazgatótanács hozzájárulásával a Kis-internátus egyik részében diákbolt nyílik meg. „Száz farkas diákbolt“ nevet viseli.

A gimnáziumban megépült az új szárny. Ebben az új tornaterem, a gimn. igazgatói hivatal, a tanári szoba és a fizikai szertár nyert elhelyezést.

Az iskola udvar kikövezése, amely nagyon időszerű volt, befejezéshez közeledik.

November 16—17-én theol. tanári konferencia volt Debrecenben. Ez alatt az idő alatt az előadások szüneteltek.

November 7-én avatta felsőberecki református gyülekezet újonnan épített templomát. Az ünnepi beszédet és felszentelő imádságot Janka Péter esperes mondotta. Közreműködött még Szabó Sándor kiskövesdi-, Veress Lajos karcsai- és Molnár László felsőberecki lelképásztor.

A gimnázium Erdélyi János önképzőkörének tisztkara a következő: Elnök: Balla Viktor; titkár: Kis Ernő Géza; jegyző: Szabó István; pénztárnok: Czövek György; természettudományi szakosztály vezetője: Kiss Pál; magyarság tudományi szakosztály vezetője: Marton Gyula; sakk-szakosztály vezetője: Bana Zoltán; regős-kapitány: Lovas János.